

Bruselj, 12. marec 2024
(OR. en)

7427/24

CLIMA 102
ENV 251
ENER 118
TRANS 135
AGRI 182
ECOFIN 283
COMPET 277
IND 134
MI 261

DOPIS

Pošiljatelj:	Generalni sekretariat Sveta
Prejemnik:	Odbor stalnih predstavnikov/Svet
Št. dok. Kom.:	6291/24 + ADD 1-6
Zadeva:	Sporočilo o podnebnem cilju Evrope za leto 2040 – izmenjava mnenj

1. Predsedstvo je kot pomoč pri izmenjavi mnenj o navedeni temi na seji Sveta (okolje) 25. marca 2024 pripravilo priloženi dopis in vprašanja za ministre in ministrice.
2. Odbor stalnih predstavnikov naj se seznani z dopisom in vprašanji predsedstva, nato pa naj jih pošlje Svetu za izmenjavo mnenj.

Sporočilo o podnebnem cilju Evrope za leto 2040

– izmenjava mnenj –

Uvod

Komisija je 6. februarja 2024 objavila sporočilo o podnebnem cilju za leto 2040¹, v katerem je predstavila vizijo po letu 2030 glede na stopnjevanje podnebnih sprememb in naraščanje njihovih dejanskih stroškov. To je vizija Evrope kot celine z močnim industrijskim ekosistemom, čisto, nizkoogljično in cenovno dostopno energijo ter trajnostno hrano in materiali, ki bo izpolnila pričakovanja državljanov EU in s katero bo EU postala odporna proti prihodnjim krizam. V sporočilu je na podlagi podrobne ocene učinka kot priporočeni cilj za leto 2040 predstavljeno 90-odstotno zmanjšanje neto emisij toplogrednih plinov v primerjavi z ravnmi iz leta 1990, da bi EU ostala trdno na poti do podnebne nevtralnosti do leta 2050. Za priporočeni cilj velja, da je v skladu z znanstvenim mnenjem in zavezami iz Pariškega sporazuma. Namen sporočila je sprožiti celovito razpravo o pripravi okvira podnebne politike za obdobje po letu 2030. Zakonodajne predloge za vključitev cilja za leto 2040 v evropska podnebna pravila in nadaljnje sektorske ukrepe bo pripravila naslednja Komisija.

Podrobna obravnava sporočila in ocene učinka v Svetu se je na ravni delovne skupine začela 12. februarja 2024. Ker je podnebna politika po svojem značaju medsektorska, predsedstvo v te razprave dejavno vključuje tudi predstavnike iz drugih sektorjev Sveta.

¹ Dok. 6291/24 + ADD 1–6.

Naproti pravičnemu prehodu in konkurenčni trajnostnosti

V skladu s sporočilom bo elektrifikacija v središču prehoda na popolnoma razogljičen elektroenergetski sistem za stavbe, promet in industrijo do leta 2040. Z opuščanjem fosilnih goriv se bosta povečali neodvisnost in odprta strateška avtonomija EU ter zmanjšalo tveganje cenovnih šokov. Ta prehod bo sicer temeljil na energiji iz obnovljivih virov, vendar bodo potrebne vse rešitve na področju nizkoogljične energije. Industrijo bo mogoče razogljičiti, če bo gospodarstvo postalo bolj krožno, s povečanjem uporabe tehnologij zajemanja ogljika in razvojem nizkoogljičnih rešitev ter regulativnim in finančnim okoljem, ki bo podpiralo konkurenčnost EU. Zaradi obravnavanja potrebe po večji vlogi industrijskih odvzemov ogljika v sektorjih, v katerih je težko zmanjšati emisije (poleg odvzemov ogljika na zemljiščih), je Komisija 6. februarja 2024 objavila sporočilo o industrijskem upravljanju ogljika².

V prometnem sektorju bi bilo treba do leta 2040 emisije zmanjšati za skoraj 80 % v primerjavi z letom 2015, kar je mogoče doseči z intenzivnimi naložbami v infrastrukturo, tehnološkimi rešitvami, oblikovanjem cen ogljika, uvajanjem nizkoogljičnih goriv in prehodom na druge oblike prevoza. Tudi v kmetijstvu in sektorju zemljišč bo treba zmanjšati emisije toplogrednih plinov, hkrati pa zagotoviti, da bo proizvodnja hrane v EU ostala cenovno dostopna in kakovostna. V sporočilu je poudarjeno, da je potrebno usklajevanje v celotni prehranski vrednostni verigi, upravljanje sektorja zemljišč pa mora biti učinkovitejše pri rabi virov in naklonjeno biotski raznovrstnosti, da bi lahko postalo bolj odporno na podnebne spremembe.

² Dok. 6306/24.

Celovito izvajanje dogovorjenega okvira do leto 2030 je ključni pogoj, ki bo omogočil izpolnitev cilja za leto 2040. To je treba dopolniti s širokim omogočitvenim okvirom za dva enako pomembna cilja evropskega zelenega dogovora, in sicer pravični prehod in konkurenčna trajnostnost. Potrebna bo torej večja osredotočenost na pravični prehod, pri katerem nihče ne bo zapostavljen, ter strateški dialog, tudi z industrijo in kmetijskim sektorjem. Oblikovanje cen ogljika bo še naprej ključno gonilo sprememb, sistem EU za trgovanje z emisijami (EU ETS) pa bo treba dopolniti z drugimi mehanizmi, kot sta učinkovita uporaba obdavčitve energije in postopna ukinitve subvencij za fosilna goriva. Potrebna je hitra uvedba brezogljicnih in nizkoogljicnih tehnologij, s čimer naj bi se izoblikoval velik domači trg za proizvajalce čistih tehnologij ter spodbujale raziskave in inovacije. Ker pa je treba za vzpostavitev resnično enakih konkurenčnih pogojev k oblikovanju cen ogljika pristopiti globalno, bi morala EU ostati dejavna v podnebni diplomaciji in spodbujati druge jurisdikcije pri oblikovanju cen ogljika.

Stroški neukrepanja in ukrepanja na področju podnebja kot naložbena politika

V sporočilu je poudarjeno, da je bilo med letoma 1980 in 2022 vse več ekstremnih dogodkov, povezanih s podnebjem, ki so v tem obdobju v EU povzročili 220 000 smrtnih žrtev in 650 milijard EUR gospodarskih izgub, od tega približno 170 milijard EUR le v zadnjih petih letih. Zato je bila sprejeta odločitev o povečanju rezerve EU za solidarnost in nujno pomoč za 1,5 milijarde EUR za obdobje 2024–2027. Po ocenah Komisije bo treba v prehod vsako leto vložiti dodatnih 1,5 % BDP v primerjavi z obdobjem 2011–2020, vendar bi neukrepanje v prihodnjih desetletjih povzročilo veliko višje stroške, pri čemer bi se lahko kumulativni stroški zaradi izgube BDP med letoma 2031 in 2050 povzpeli do 2,4 bilijona EUR, kar je konservativna ocena, ki na primer ne vključuje tveganj doseganja prelomnih točk. Poleg tega se bo z okrepitvijo ukrepov za preprečevanje tveganj in pripravljenost nanje izboljšala odpornost celotnega gospodarstva, stroški prehoda pa se bodo znižali.

Utrditi je treba unijo kapitalskih trgov in poglobiti enotni trg, da bi se sprostile potrebne zasebne naložbe, pri čemer bodo imeli Evropska investicijska banka in drugi institucionalni finančni akterji ključno vlogo pri mobilizaciji zasebnih naložb, zlasti z zmanjševanjem tveganj, povezanih z naložbami, sprostitevami naložb v infrastrukturo in signalnim učinkom za druge udeležence na trgu. S ciljno usmerjenim javnim financiranjem bo mogoče najučinkoviteje izkoristiti obstoječe instrumente, kot so sklad za inovacije, prihodki z dražb, ustvarjeni z EU ETS, in proračun EU.

Vprašanja za ministre in ministrice:

V skladu z navedenim ministre in ministrice pozivamo, naj izmenjajo mnenja o naslednjih vprašanjih:

- *Kakšno pot proti prehodu bi morala ubrati EU glede na stopnjevanje podnebnih sprememb in naraščanje njihovih dejanskih stroškov? Kateri pogoji, ki omogočajo razvoj okvira politike za obdobje po letu 2030, so po vašem mnenju pomembni?*
- *Kateri gospodarski sektorji bi lahko najbolj pripomogli k prehodu po letu 2030 in v katerih po vašem mnenju obstajajo največji izzivi?*
